

DEGURIŠKA PEŠINA

Nalazi se na klisuri reke Gradac, lako dostupna posetiocima, neposredno iza hidrocentrale u Degurišu (200 m uzvodno), predstavlja najveći speleološki objekat u valjevskom kraju i spada u najbolje istražene pešine u reljefu Srbije. Spada u pešine izvorskog tipa i jedina je sa stalnim podzemnim tokom u celom slivu reke Gradac. Vrelo iz pešine ima srednji protok od 121 l/sec i uliva se u reku Gradac. Pod zaštitom kao spomenik prirode i u okviru ZPD »Klisura reke Gradac« decenijama je objekat istraživanja stručnjaka raznih profila (biologa, speleologa...). Stanište je retko velike i bogate populacije slepih miševa i po tome retkost na Balkanu.

Deguriška pešina je pešina izvorskog tipa. Pešinski nakit je raznovrstan: stalaktiti, stalagmiti, makaroni, helaktiti, zasigane draperije i salivi. Jedna od retkosti je i pojava naslaga duž kanala i na nakitu, izrazito tamne boje koja je kontrastna svetlim kalcitnim izlucima. Valjevski speleolozi su u periodu od 1999. do 2002. godine, u nekoliko navrata, snimili novih 1500 metara pešinskih kanala i pet sifona i otvorili vrata novim istraživanjima na ovom polju. Iako je spomenik prirode u zaštićenom prirodnom dobru, izložen je negativnim uticajima, pre svega ljudi. U toku 2002. godine, stanovnici sela Deguriš su neposredno na ulazu pešine u ulaznom kanalu postavili crevo za uzimanje vode iz pešinskog izvora u letnjim mesecima. Primećeni su i ulasci znatnog broja ljudi u pešinske kanale, ostavljanje otpada u samoj pešini i njoj okolini.